

Blijf niet inzetten op agrarisch groeiemodel

Er moet wat veranderen in de land- en tuinbouw, willen we een mooie planeet kunnen achterlaten. Een verandering van het systeem is alleen niet gemakkelijk, maar die begint bij jezelf.

Opinie

Sjoerd Bonnema

Bodem, lucht en water zijn al decennia lang overbelast en aangetast en drinkwater is steeds moeilijker te zuiveren. De vitaliteit van de hele leefomgeving staat op het spel.

Het wordt tijd dat ook de boer met een intensieve grootschalig bedrijf bij zichzelf te rade gaat in hoeverre hij of zij nog een onderdeel wil zijn van grootschaligheid en ongeremde groei. En in hoeverre hij of zij met technische innovaties,

aanvoer van buitenlandse soja en voederproducten, gebruik van bestrijdingsmiddelen en kunstmest nog wil produceren voor de export.

En ook in hoeverre hij of zij afhankelijk wilt blijven van banken, zuivelgiganten, supermarkten en toeleveranciers.

Ik zag bij de agraactie van 1 oktober veel grote tractoren, veel boze boeren, veel opgeheven vingers en een weggetrokken microfoon. Maar op het podium hoorde ik maar weinig inhoudelijke argumenten, waarbij ook vanuit de agrarische sector onze leefomgeving wordt gespaard. In plaats daarvan is men helaas in een slachtoffertrol gekro-

pen en 'hebben onder andere (klimaat)activisten de reputatie van de boer aangetast'.

Het CDA en de VVD bakten op het podium nog wel wat smakeloze zoete broodjes. Dat was natuurlijk koren op de molen van de klimaatontkenners van de PVV en het Forum voor Democratie. Maar is het niet beter de pijlen te richten op het infuus van de grote toeleveranciers, supermarkten, zuivelgiganten die zich als multinationals gedragen? En op banken die wel weten hoe ze de boer moeten 'financieren'?

Maar helaas: deze demonstratie werd ook financieel ondersteund door onder anderen degenen die de boeren afhankelijk hebben gemaakt. Van solidariteit met de kleine boer in Verwegistan is al helemaal geen sprake. Liever probeert de agrarische lobby burgers en buitenlui dom te houden met slogans als: 'wij voeden de wereld' en 'biologische landbouw kan niet 7,2 miljard mensen voeden'. Ondertussen worden veel steden en gebieden in Verwegistan in het belang van onze land- en tuinbouw overspoeld

2 jaar en dat pleit ik voor verandering in de land- en tuinbouw. Verandering begint bij jezelf.

ring van het aantal landbouwhuisdieren in samenhang met enkele andere maatregelen. Een van die maatregelen was ecologisch verantwoord kleinschalig boeren juist nabij natuurgebieden. Het blijven inzetten op een kapitalistisch groeiemodel en alleen technische innovaties is een heilloze weg gebleken.

Er is helemaal geen strijd gaande tussen stad en platteland, er is een strijd gaande om onze planeet. Om een mooi leven voor iedereen: mens, dier en plant.

Al jaar en dag pleit ik voor systeemverandering en niet alleen in de land- en tuinbouw. Verandering in leven en werken begint bij jezelf. Denk daarbij niet alleen aan je eigen belangen. Geef je verbeelding de ruimte dan krijgt de totale vreemding geen kans.

Dat heb ik ook gedaan en dat bevalt heel goed. Daardoor heb ik minder geld, maar ook minder kopzorgen en veel meer vrijheid.

Sjoerd Bonnema is kleinschalig ecologisch ondernemer in Fochteloo

